

VESILAHDEN VESI- JA
VIEMÄRILAITOKSEN
ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

2023

Sisällys

1.1	Toimintakertomus	2
1.1.1	Hallinto ja organisaatio	2
1.1.2	Olenaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.3	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	3
1.1.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	4
1.1.5	Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä.....	5
1.1.6	Ympäristötekijät.....	5
1.2	Talousarvion toteutuminen	6
1.2.1	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
1.3	Tilinpäätöslaskelmat	8
1.3.1	Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma.....	8
1.3.2	Vesi- ja viemärlaitoksen tase.....	9

1.1 Toimintakertomus

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on luonteeltaan kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se esitetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Vesi- ja viemärlaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus pumppaamoiden toiminnalla ja toimittamalla jätevesi asianmukaiseen käsittelyyn Lempäälään.

Talous

Lempäälän Vesi Oy:n ja Vesilahden kunnan välisen operointisopimuksen mukaisesti Lempäälän Vesi saa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen liittyjien perus- ja käyttömaksut sekä vastaa verkostosta aiheutuvista ylläpitokustannuksista. Vesilahden vesi- ja viemärlaitos saa verkostosta sopimuksen mukaisesti vuokraa sekä uusien liittyjien liittymismaksut. Liittymismaksuja kertyi vuonna 2023 57 291,45 euroa (2022 157 776,55 e), mikä on määrällisesti 13 talousveteen liittyjää ja 13 jäteveteen liittyjää. Aikaisempien vuosien tapaan Lempäälän Vesi Oy maksoi verkostosta alennettua 105 000 euron vuosivuokraa. Syynä oli Vesilahden alhaiset perus- ja käyttömaksut, jotka eivät vastanneet sopimuksessa määriteltyä tasoa.

Palveluiden ostoihin käytettiin 19 089,18 euroa. Palveluiden ostot sisälsivät vesi- ja viemärlaitoksen mallinnus- ja yleissuunnitelmatarjoustyöitä sekä pieniä suunnittelu- ja asiantuntijatyöitä. Vesi- ja viemärlaitoksen tulojen ja menojen jälkeinen tulos on 52 202,89 euroa alijäämäinen.

1.1.1 Hallinto ja organisaatio

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on kunnan omistama vesi- ja viemärlaitos. Vesi- ja viemärlaitoksen asiat päätetään Vesilahden kunnan päätöksentekotoimielimissä ja se on osa teknisten palveluiden yksikköä. Toimintaa ohjaa myös vuoden 2018 lopussa kirjoitettu sopimus Vesilahden kunnan vesihuollon operoinnista, minkä mukaisesti toiminnan vastuu on Lempäälän Vesi Oy:llä. Vesilahden vastuulle jää uusien verkostojen rakentaminen ja verkoston saneerausinvestoinnit. Operointisopimuksen valvontaa ja toteutumista seurataan erikseen nimetyssä sopimusryhmässä, jossa on edustajia kummaltakin osapuolelta.

Henkilöstö

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksella ei ole vakituista henkilöstöä. Lempäälän Vesi Oy hoitaa omalla henkilöstöllään verkoston operointiin liittyvät työt. Vesilahden verkostojen suunnittelu hoidetaan ostopalveluina ja verkoston rakennuttamisen tehtäviä hoitaa kunnan tekniset palvelut. Vesilahden kunnan omaa henkilöstöä on käytetty vuonna 2023 vesimittareiden vaihtamiseen.

1.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 aikana Vesilahdessa rakennettiin kunnallistekniikkaa Metsämantereen ja Hovinkulman asemakaava-alueilla. Lisäksi vuonna 2023 tehtiin saneeraustöitä vesijohto- ja viemäriverkostoon sekä jätevesipumppaamoihin. Vuoden 2023 aikana vesi- ja viemärlaitoksen investoinnit olivat yhteensä 853 777,18 euroa.

Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunta liitettiin vuoden 2023 aikana Vesilahden vesi- ja viemärlaitokseen. Kauppa astui voimaan 1.7.2023 ja kaupan voimaantumisen jälkeen Vesilahden vesihuoltolaitos vastaa talous- ja jätevesien johtamisesta, verkostohuolloista ja vesihuolto-osuuskunnan asiakkaita kulloinkin voimassa olevien taksojen mukaisesti. Kaupan yhteydessä vesihuoltolaitokselle siirtyi n. 5,8 kilometriä vesijohtoverkostoa, n. 5,9 kilometriä viemäriverkostoa sekä 3 jätevesipumppaamo. Länsi- Narvan vesihuolto-osuuskunnan osakkaita siirtyi vesihuoltolaitoksen asiakkaita 46 käyttöpaikkaa, joista 41 on liittynyt talousveteen ja 43 jäteveteen.

Vuoden 2023 aikana päätettiin vesi- ja viemärlaitoksen taksan päivittämisestä. Uusi taksa astuu kokonaisuudessaan voimaan 1.3.2024. Liittymismaksuja korotettiin n. 8 % ja perusmaksuja n. 62 %. Lisäksi perusmaksujen taksarakenteeseen lisättiin erillinen taksa pari-, rivi- ja kerrostalojen osalta.

Laskutetun talousveden ja jäteveden määrä pysyi lähes ennallaan vuodesta 2022.

		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vesilaitos	Laskutettu talousvesimäärä	113 723	115 069	116 791	117 378	111 822	111 552
Vesilaitos	Laskutettu jätevesimäärä	106 678	108 032	109 976	112 080	106 894	105 576

1.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesi- ja viemärlaitoksen talouteen tulee tulevaisuudessa kiinnittää huomiota. Taloudesta on tehty mallinnus, johon on huomioitu tulevaisuuden investoinnit, liittymismaksut ja verkostosta saatava vuokra. Suuret investointimäärät nostavat vesi- ja viemärlaitoksen poistoja tulevaisuudessa. Poistojen kasvaessa vesi- ja viemärlaitos tarvitsee korkeampaa verkostovuokraa ja tasaisen määrän vesi- ja viemärlaitoksen uusia liittymiä. Operointisopimukseen on kirjattu vesihuoltomaksujen määräytyvän Vesilahden alueella sovittavalla kertoimella Lempäälän maksuista. Kertoimet on sovittu määriteltäväksi vuoden 2024 aikana, jolloin sopimuksen mukaiset vesihuoltomaksut astuisivat voimaan vuoden 2025 alusta.

Vesilahden viemäriverkoston laskuttamattoman jäteveden osuus vuonna 2023 oli 32,6 % (2022 41,1 %). Vaikka verkoston saneeraushankkeilla on saatu laskuttamattoman jäteveden osuutta laskettua aiemmasta, tulee korkeaan vuotoprosenttiin kiinnittää huomiota myös

tulevaisuudessa. Jätevesiverkoston suunnitelmallisella saneerauksella vuotovesien määrää saadaan vähennettyä ja viemäriverkoston kapasiteettia vapautettua tulevaisuuden tarpeisiin.

Yhteistyössä Lempäälän Vesi Oy:n kanssa päivitettyt vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueet on hyväksytty Vesilahden kunnanvaltuustossa vuoden 2023 aikana. Toiminta-alueisiin on lisätty vuonna 2009 vahvistettujen toiminta-alueiden jälkeen rakennettuja verkostoalueita ja verkostolaajennuksia sekä huomioitu laajennusalueina tulevien vuosien asemakaava-alueita.

Vesi- ja viemärlaitoksen huoltovarmuuden ja verkoston riittävyyden tarkasteluun verkostoa on mallinnettu. Mallinnuksessa on haasteellisia alueita vesihuollon näkökulmasta. Tämä rajoittaa alueiden käyttöä ja saattaa tulevaisuudessa nousta ongelmaksi, mikäli asemakaava-alueet merkittävästi laajenevat. Verkoston kapasiteetin parantamista tulee yhdessä kaavoituksen aikataulutuksen kanssa viedä eteenpäin.

1.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Vesi- ja viemärlaitoksen liittymismaksutulot riippuvat rakentamisen suhdanteista. Budjetissa tämä epävarmuus on otettu huomioon arvioimalla liittymismaksuista saatavat tulot maltillisesti. Vesihuoltolaitoksen kehittämistoiminta kohdistuu erityisesti omaisuuden hallintaan.

Vesi- ja viemärlaitoksen merkittäviksi riskeiksi on arvioitu verkostojen häiriöt, jotka voivat pahimmillaan aiheuttaa veden käyttäjille terveydellistä haittaa, ympäristön likaantumista sekä korvausvastuita. Hyvä omaisuuden hallinta sekä verkostojen oikea-aikainen ja riittävä saneeraus ovat keinoja verkostojen häiriöriskien minimoimiseksi. Lisäksi verkostojen reaaliaikaista valvontaa tullaan edelleen kehittämään yhteistyössä Lempäälän Vesi Oy:n kanssa.

Varautuminen häiriöihin ja turvallisuushkiin on korostunut viime aikoina ja etenkin Venäjän hyökkäyssota on nostanut ajankohtaiseksi myös sotilaallisen uhan, joka voi olla myös hybridivaikuttamista. Näihin riskeihin pyritään vastamaan säännöllisesti päivitettävällä varautumissuunnitelmalla sekä riskien arvioinnilla ja riskien hallinnan suunnitelmalla.

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksella ei ole omaa vesilähdettä, eikä varavesisäiliötä. Vesi- ja viemärlaitos on Lempäälän veden ja Hämeenlinnan seudun kautta tulevan veden varassa. Vesivarantojen varmistamiseksi Vesilahden kunnan vesi- ja viemärlaitos on mukana Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuus ja varavesiyhteydet -työssä. Tarkoituksena Lempäälän, Vesilahden, Tampereen, Valkeakosken ja HS-veden alueilla on vesihuoltolaitosten toimintavarmuuden varmistaminen ja parantaminen.

1.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

1.1.6 Ympäristötekijät

Lempäälän Vesi Oy toimittaa Vesilahdelle yhdessä HS-veden kanssa talousveden. Vesilahden verkostosta otetaan talousvesinäytteet suunnitelmallisesti. Vesinäytteet täyttivät talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja laatutavoitteet vuoden aikana jokaisessa talousvesinäytteessä. Pumppaamoiden toimintaa valvottiin vuoden aikana säännöllisesti ja ylivuotoriskiä on saatu vähennettyä pumppaamoiden saattamisella automaatioon sekä säännöllisillä huoltotoimilla.

1.2 Talousarvion toteutuminen

1.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2022	TA 2023	TA muutos	TA+MTA	TP 2023	Jäljellä	Tot %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	157 776,66	60 000	0	60 000	57 291,45	2 708,55	95
Muut toimintatuotot	105 000,00	105 000	0	105 000	105 000,00	0,00	100
Toimintatuotot yht.	262 776,66	165 000	0	165 000	162 291,45	2 708,55	98
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	0,00	0	0	0	-5 456,66	-	-
Palkat ja palkkiot	0,00	0	0	0	-4 575,95	-	-
Henkilösivukulut	0,00	0	0	0	-880,71	-	-
Eläkekulut	0,00	0	0	0	-728,16	-	-
Muut henkilösivukulut	0,00	0	0	0	-152,22	-	-
Palvelujen ostot	-15 123,71	-20 500	0	-20 500	-19 089,18	-1 410,82	93
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 848,30	0	0	0	-1 944,07	-	-
Muut toimintakulut	-223,61	0	0	0	-102,34	-	-
Toimintakulut yht.	-17 195,62	-20 500	0	-20 500	-26 592,25	6 092,25	130
Toimintakate	245 581,04	144 500	0	144 500	135 699,20	8 800,80	94
Vuosikate	245 581,04	144 500	0	144 500	135 699,20	8 800,80	94
Suunnitelman mukaiset poistot	-205 381,81	-259 696	0	-259 696	-187 902,09	-71 793,91	72
Tilikauden tulos	40 199,23	-115 196	0	-115 196	-52 202,89	-62 993,11	45

Vastuuhenkilö: Tekninen palvelupäällikkö

Vastuualueen toiminta:

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnista on sovittu yhdessä Lempäälän Vesi Oy:n kanssa. Vesilahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt 26.3.2018 vesihuoltolaitosta koskevan operointisopimuksen sopeutumiskauden ajaksi ja 14.12.2020 vahvistanut sopimuksen jatkumisen. Operointisopimus on astunut voimaan 1.1.2019 ja on voimassa 20 vuotta. Operointisopimuksen mukaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Lempäälän Vesi Oy. Lempäälän Vesi vastaa Vesilahden vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden saatavuudesta ja huolehtii viemäriveresien poisjohtamisesta ja asianmukaisesta käsittelystä kustannuksineen. Vesilahti vastaa uusien kaava-alueiden vesihuoltolinjojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Lisäksi Vesilahti vastaa verkoston ja kiinteän omaisuuden kunnosta saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Toimintaympäristö vuonna 2023:

Lempäälän vesi hoitaa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnin ja toiminnan päätavoitteet tulevat lainsäädännöstä. Lain mukaan tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi. Valtakunnallisesta tilanteesta johtuen vesihuoltolaitoksilla maksujen nostamiseen on painetta nousseiden sähkö-, materiaali- ja kemikaalikulujen vuoksi. Taloudelliset haasteet tulee huomioida myös vesilaitoksen näkökulmasta.

Operointisopimuksella on sovittu, että vesilaitoksen perus- ja käyttömaksut määräytyvät jatkossa yhteisesti sovittavalla kertoimella Lempäälän vastaavista maksuista. Vesilahden perus- ja käyttömaksuja yhtenäistettiin Lempäälään vastaavien kanssa vuoden 2023 aikana ja kertoimet on sovittu määriteltäväksi vuoden 2024 aikana, jolloin sopimuksen mukaiset taksat saataisiin voimaan vuoden 2025 alusta.

Informatiiviset tunnusluvut, vesihuoltolaitos:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Putkistomäärät (m)	69,5	70,3	77,9*
Putkirikot (kpl)	0	0	2
Saneerattu putkisto (m)	0	30	0
Hukkavesi %	8,2	3	9,2
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	950	940	1 086*

*Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunta liitettiin osaksi vesihuoltolaitosta

Informatiiviset tunnusluvut, viemärlaitos:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Putkistomäärät (m)	72,6	74,4	81,8*
Putkirikot (kpl)	0	0	1
Saneerattu putkisto (m)	0	30	30
Hukkavesi %	41,1	33	32,6
Jätevedenpumppaamoiden määrä	36	38	39
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	873	880	1012*

*Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunta liitettiin osaksi vesihuoltolaitosta.

1.3 Tilinpäätöslaskelmat

1.3.1 Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma

	TP 2023	TP 2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	57 291,45	157 776,66
Muut toimintatuotot	105 000,00	105 000,00
	162 291,45	262 776,66
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-5 456,66	0
Palkat ja palkkiot	-4 575,95	0
Henkilösivukulut	-880,71	0
Eläkekulut	-728,16	0
Muut henkilösivukulut	-152,55	0
Palvelujen ostot	-19 089,18	-15 123,71
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 944,07	-1 848,30
Muut toimintakulut	-102,34	-223,61
	-26 592,25	-17 195,62
Toimintakate	135 699,20	245 581,04
Vuosikate	135 699,20	245 581,04
Suunnitelman mukaiset poistot	-187 902,09	-205 381,81
Tilikauden tulos	-52 202,89	40 199,23

1.3.2 Vesi- ja viemärlaitoksen tase

** Taseen luvut täydentyvät 13.3.2024 mennessä.

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot		3 828,23
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 263 918,98
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat		363 349,41
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		135 326,71
		2 766 423,33
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		434 352,75
Siirtosaamiset		413 695,59
		848 048,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ		3 614 471,67

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma		1 435 589,31
Edell. tilikausien yli-/alijäämä		-1 276 694,59
Tilikauden yli-/alijäämä		40 199,23
		199 093,95
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Korottomat velat kunnalta		1 480 595,99
Liittymismaksut ja muut velat		1 644 139,83
		3 124 735,82
Lyhytaikainen		
Ostovelat		263 669,80
Liittymismaksut ja muut velat		26 972,10
		290 641,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		3 614 471,67